

„ERNYEDETLEN SZORGALOMMAL...”
A DEBRECENI TUDOMÁNYEGYETEM JOGÁSZ
PROFESSZORAI (1914–1949)

Szerkesztette P. Szabó Béla
(Historia Facultatis Iuridicae IV.)
Debreceni Egyetem Jog- és Államtudományi Kara,
Debrecen, 2014, 688 lap

Köztudomású, hogy Debrecenben a jogászképzésnek komoly hagyományai vannak. A debreceni Református Kollégium már a 19. században rendelkezett jogi főiskolával, akkori elnevezéssel jogakadémiával, amely a Debreceni Tudományegyetem létrejöttékor (az 1912. évi XXXVI. törvénycikk alapján 1914 őszén) beszüntette működését, és megalakult az egyetem Jog- és Államtudományi Kara, túlnyomórészt az addigi professzorokkal. Tehát ha jogilag nem is, de gyakorlatilag az állami egyetemi jogászképzés folytatása a református jogakadémiai oktatásnak. 1949. augusztus 31-én déli 12 órakor ez a szép folyamat szakadt meg, amikor is a jogi kar működését hivatalosan „szüneteltették”, a valóságban megszüntették.

A közel fél évszázadnyi kényszerű szünet után újjáalakult jogi kar példamutató szorgalommal és igényességgel dolgozta fel történetét, és ápolja egykori nagyjai emlékét. 2002-ben a jogász rektorok életét és munkásságát jelentették meg egy kötetben,¹ amelyet 2004-ben² és 2006-ban³ két jogtanárok kötet követett. 2007-ben Hollósi Gábor dolgozta fel részletesen és alaposan bölcsészdoktori disszertációként a kar történetét,⁴ majd 2011-ben P. Szabó Béla professzor összefoglalása⁵ következett, amely már a kar tudományos munkásságára, súlyára is hangsúlyt helyezett. Más műfaj ugyan, de ropant érdekes Cséka Ervin professzor, egykori joghallgató visszaemlékezése⁶ tanáraitra, hiszen a 70–100 éve élt professzorok emberi tulajdonságairól ezen kívül alig tudunk valamit, csupán néhányuknak (pl. Bacsó Jenő, Kováts Andor, iglói Szontagh Vilmos) lehettek fel leszármazottjaik.

¹ *A Debreceni Tudományegyetem jogász rektorai (1915–1947)*, szerk. P. SZABÓ Béla, MADAI Sándor, (Historia Iuridicae Facultatis I.), Debrecen, 2002.

² *A Debreceni Tudományegyetem jogtanárai (1914–1949) I.*, P. SZABÓ Béla, MADAI Sándor, (Historia Facultatis Iuridicae II.), Debrecen, 2004.

³ *A Debreceni Tudományegyetem jogtanárai (1914–1949) II.*, szerk. P. SZABÓ Béla, (Historia Facultatis Iuridicae III.) Debrecen, 2006.

⁴ Hollósi Gábor, *A debreceni Jog- és Államtudományi Kar története (1914–1949)*, Debrecen, 2007.

⁵ P. SZABÓ Béla, *Tanulságos évtizedek: A Debreceni Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Kara (1914–1949)*, Debrecen, 2011.

⁶ CSÉKA Ervin, *Emlékezés régi debreceni jogászprofesszorokra*, Jogtudományi Közlöny (2002/2), 108–111.

Mindezen munkálatok betetőzése a most ismertetendő kiadvány, amely egy kötetbe szedve adja az 1949 előtti jogi kar professzorainak életrajzát és munkásságát. Teljesen újonnan került megírásra a Jogtörténeti Tanszék egymást követő két professzora, Iványi Béla és Baranyai Béla (az ő életrajzuk elkészítése a szokottnál is nehezebb feladat volt, mert az életükről – a többiekéhez képest – jóval kevesebbet tudunk, munkásságuk viszont – részben levéltáros előéletük miatt is – grandiózus és szerteágazó). Ám a többi professzor életrajza és munkássága is javítva, illetve kiegészítve lett, mintegy frissítve új kutatási eredményekkel.

Az 1914–1949 közötti debreceni jogi kar harminc professzora életrajza születési dátuma szerinti sorrendben került be a kötetbe (szepesváraljai Haendel Vilmos, Jászi Viktor, Tóth Lajos, Kovács Gábor, (Szentpéteri) Kun Béla, Teghze Gyula, Bacsó Jenő, haraszi Bernolák Nándor, Iványi Béla, Illyefalvy Vitéz Géza, Kiss Géza, krasznarécsei Mártonffy Marcell, szentkirály-szabadjai Márffy Ede, Barabási Kun József, Marton Géza, pilismaróti Bozóky Ferenc, Kovács Andor, Baranyai Béla, Nizsalovszky Endre, szádecsei és kardosfalvi Szádeczky-Kardoss Tibor, Zachár Gyula, Sztehlo Zoltán, Flachbarth Ernő, iglói Szontagh Vilmos, Hacker Ervin, Juhász Nagy Sándor, pusztarádóczi Dezső Gyula, Kauser Lipót és Vas Tibor).

Az arcképvázlatok szerzői többségében a jelenlegi jogi kar oktatói, doktoranduszai voltak, illetve néhány felkért szakember is közreműködött (pl. az egyházjogász Szentpéteri Kun Bélát a teológiaprofesszor Csohány János írta meg).⁷

Az egyes professzori arcképvázlatok felépítése természetesen a jogász rektorok és jogtanárok kötetek felépítését követi. A cím előtti lapon az illető professzor fényképe található, majd címként a név, születésének, halálzásának évszáma és a munkásság területe. Ezután következik minden professzornál a három részletes fő fejezet:

I. Életrajza

II. Tudományos munkássága

III. Művei (Bibliográfia)

Immár ezzel az összefoglaló kötettel egy több mint másfél évtizedes vállalkozás valósult meg, összefogva a jogelőd kar jogtanárainak életútját és munkásságát, akik nagymértékben hozzájárultak a debreceni Jog- és Államtudományi Kar, de túlzások nélkül mondván a Debreceni Tudományegyetem, illetve a debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetem szakmai hírnevéhez, a régióban és az ország tudományos életében betöltött szerepéhez.

Jelentőségét ezen ünnepi kötetnek az emlékezésen túl talán a következő röpke idézetel foghatnánk meg: „*Bepillantás a régi jogi kar történetébe, életébe, működésébe.*” A régmúlt dicsősége a ma működöket is hasonló folytatásra kell, hogy sarkallja „*ernyedetlen szorgalommal...*”

Mudrák József

⁷ A kötet szerzői: Balogh Judit, Csohány János, Csűrös Gabriella, Fónai Mihály, Hajnal Béla, Kardos Sándor, Károlyi Géza, Kiss Katalin, Madai Sándor, Nagy Emília, Prugberger Tamás, Siska Katalin, Szabadfalvi József, P. Szabó Anita, Szabó Béla, Szabó Krisztián, Szabó Szilárd, Szikora Veronika, Tóth Matolcsi László, Varga Norbert.